THESES PHILOSOPHICÆ

PROPVGNANDÆ

In Templo Florentino Societatis Ieſu

A' MICHAELE GAMUCCI

SUB AUSPICIIS

EMIN.^{MI} AC REVER.^{MI} PRINCIPIS

IACOBI ANTONII MORIGIA

S. R. E. CARDINALIS AMPLISSIMI,

& Florentiæ Archiepiſcopi.

FLORENTIÆ, MDCIC.

Ex Typographia Petri Marini, ſub Signo Leonis Aurei.

SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

EMIN.ME AC REV.ME

DOMINE.

AD excelſę illius dignitatis faſtigium, ad quod olim perveniſti, noſtra laborat aſcendere Philoſophia, inventura ibi Patronum, ſuis parem votis, maiorem fide, ipſoque quem tenet, ſummi honoris vertice ſublimiorem, non ego nunc invitas virtutes tuas obſequentis ſtyli

 auda-

Digitized by Google

audacià innuerem, modeſtiamque vulnerarem, niſi lætitiæ moles, quæ pectore humano maior, cohiberi ultra non poteſt, aliquam vel nolenti vocem, & plauſum extorqueret. Glorioſum tibi fuit, Romana Purpura condecorari, ſed multo glorioſius, quod nemini incrementa tua debeas, niſi Tibi, neque enim, ut tantæ dignitatis verticem teneres, aliud agitaſti, niſi quòd meruiſti. Equidem ex ea Familià natus es, ex qua prodire non poteras non maximus, voluiſti tamen, non ſolum aliena, ſed tua etiam luce fulgere, & magnus eſſe de tuo. Omni amæniorum literarum apparatu Specioſus vix à manſuetioribus Muſis ad ſeveriora ſtudia traduceris, cum ſecreta naturalium rerum, Sacramenta Divinarum, humani, Divinique iuris arcana comprehendis, in Suggeſto Orator, in Exhedris Doctor, erudis præſens ſæculum, proponis futuris, unde ſapiant, ipſius propemodum, quæ aliorum magiſtra eſt, Sapientiæ Magiſter. Sed fruſtra quis Doctrina inclareſcat, niſi ſublimitatem ſcientiæ factis adæquet. Tu ita Sapientiam cum heroica probitate ſociaſti, ut non minus veritatis face præluceres alijs, quam præluceres Tibi. Hinc morum integritas inter peccandi illecebras anxiè cuſtodita, omnibus cu-

pidi-

piditatibus altior animus, & ſui Dominus, amplificandæ, propagandæque pietatis ſtudium, effuſus in omnes egenos, ſuique prodigus amor. Quæ virtutes COSMO TERTIO Te amabilem fecerunt, quia fecerunt ſimilem; ſed iam præclaræ tui animi dotes privatæ perſonę terminis claudi non poterant. Quare ut iis æquum, & par theatrum eſſet, neceſſe omninò fuit, ut ad S. Miniatis Inſulam eveheris, ne virtutes tuæ, vel à privato homine capi non poſſent, vel arctè habitare cogerentur. Ecquis Aquilam ingenti corpore volucrem grandibus alis ad Solem uſque ſe efferentem anguſti carceris terminis velit includere? Toto Opus eſt Cœlo ad illius volatus excipiendos. Vix tamen in Sacrum illius Vrbis Præſulem eligeris, cum ſtatim tantæ dignitatis faſtigio repertus es maior. Id proprium IACOBI MORIGIÆ fuit, ut quo altius per gradus honoris aſcenderet, eò magis virtutibus emineret, & novas ſemper explicaret dotes, cum ad nova munia eligebatur. Nec implebat dumtaxat locum, quem occupabat, ſed etiam excedebat, eoque monſtrabat ad alios honores poſſe pervenire, ſi qui ſupereſſent. Itaque quod ſolent homines candidati, ambire, rogare, prænſare: id erga eum honores agebant,

ij invitabant, ij alliciebant, ipſique candidati videbantur. Florentina te Inſula depopoſcit, cum repente maximo cum totius Etruriæ plauſu, cum incredibili virtutum gaudio, vitiorumque metu huic Eccleſiæ præficeris, atque ita regis, ut non modo blandis hortatibus, efficacibuſque verbis, quæ interdum otiantur, ſed exemplo, quod ne feriatur quidem, temperes, nihilque prætermittas, quò Vrbem noſtram Etrurię maximam immenſa Civium multitudine refertam privatæ domus diligentia contineas. Illuxit tandem feliciſſimus ille dies toti Chriſtiano Orbi ſalutaris, cum INNOCENTIVS XII. acerrimus virtutum æſtimator grande opus diù alto ſub pectore deliteſcens exprompſit, Teque inter Purpuratos Eccleſiæ Principes, omnium conſenſu, & gratulatione adlegit; non ſtatim Elephantis ad inſtar in ipſo pene utero ſeneſcentis in lucem prodijſti, vel quia multorum annorum negotium eſſe debebat opus illud, in quo ſimillimam ſui effigiem Sanctiſſimus eius Auctor elaboraret, vel quia, quemadmodum pictores (teſte Seneca) ipſa fruuntur pingendi arte, cum pulcherrimum aliquod ſimulacrum coloribus exprimunt. Sic INNOCENTIVS in hoc nobiliſſimo ſui ſimulacro conformando diù

eſt im-

eſt immoratus, ſeroque à tabula manum removit, ut ipſa frueretur arte, dum hunc Purpuratum Heroem moliebatur, cum præſertim æternitati, quæ huius artis fructu fruitura erat, diligenter, attentèque depingeret. Non incuſamus has moras, dum talem nobis Eccleſiæ Principem pepererunt. Te errantes oves Paſtorem; Te relicti filij Parentem, lugentes egeni Patronum depoſcunt. Vtinam Te nunquam nobis fruendum dediſſes, ſi aliquando Te carere debebamus. Tolerabilius fuit (ut olim de Traiano Plinius) experimentum Tui nobis, quam uſum negari. Si tamen es Summo Eccleſiæ Paſtori neceſſarius, ultrò concedimus, iacturamque ſolamur, & neceſſarius eſſe probaris, dum invitus retineris. Tu interim parce, ſi dum totus Orbis immenſæ acceſſionem gloriæ Tibi gratulatur, & ſpes futuræ felicitatis iam lætabundus præcipit, ipſe etiam geſtientis animi argumenta palam ediderim, publicis enim gratulationibus me libenter immiſcui, ut alienis ſaltem affectibus plauderem, qui parum valeo meis, non quod alijs cedam obſequio adverſus amplitudinem nominis tui; ſed quia raró magni affectus, niſi à magnis ingenijs exprimi poſſunt, quorum à cenſu memet expunctum fateor; idcir-

cò cau-

cò cauſam meam communicatione ſuſtento. Quod reliquum eſt, tuum erit, in humanitatis tuæ ſinum Theſes haſce meas recipere, quas tanquam meæ in Te venerationis obſides, obſervantiæ teſtes Tibi conſecro ignotus notiſſimo virtutibus, & gloria; ne ſi minimum hoc aſperneris munus, deſperationem nobis inijcias Tibi per munera noſtra vicem referendi, cum nõniſi Te minora Tibi offerre poſſimus.

Eminentiæ Tuæ Reverendiſſimæ.

Umillimus, Addictiſſimus, ac Obſequentiſſimus Servus
Michael Angelus Gamucci.

THE-

THESES PHILOSOPHICÆ.

EX LOGICA.

1 DAtur Logica Artificialis, hoc eſt, habitus ſtudio; & exercitatione acquiſitus regulativus per regulas certas, & infallibiles operationum noſtri intellectus, & eſt ad alias ſcientias totales acquirendas ſolùm moraliter neceſſaria: Eſt virtus intellectualis ſecundùm partem Analytycam, Topicam, & Sophyſticam; Eſt vera ſcientia ſimpliciter, & adæquatè practica; Benè dividitur in docentem, & utentem, prima eſt, quæ dat præcepta quaſi in abſtracto definiendi, ſyllogizzandi &c. Secunda eſt, quæ per ſua præcepta actu dirigit operationes intellectus; Habitus autem Logicæ docentis, & habitus Logicè utentis non realiter, ſed per intellectum ſolùm diſtinguntur.

2. Suppoſitis varijs Obiecti acceptionibus, & diviſionibus, obiectum materiale Logicæ non ſunt voces, neque res omnes, neque intellectus, itaut Obiectum attributionis ſit, vel voces rectè diſpoſitæ, vel res rectè cognitæ, vel intellectus rectè intelligens, ſed Obiectum materiale ſunt operationes intellectus, quatenus dirigibiles, Obiectum formale eſt ipſa rectitudo, & operatio recta eſt Obiectum attributionis & licèt

Obiectum adæquatum Logicæ ſint omnes tres operationes aſſerimus tamen Obiectum principale Logicæ Ariſtotelicæ eſſe ſyllogiſmum demonſtrativum.

3. Entia rationis Logica, ut eſſe cognitum eſſe genus, &c. & univerſim omnes ſecundæ intentiones Logicæ non conſtituuntur formaliter per aliquam relationem fictam, neque per aliquod ens diminutum, atque abuſivum, ſed ſunt denominationes extrinſecæ reales provenientes à formis realibus, ſcilicet cognitionibus taliter, vel taliter tendentibus in obiecta. Univerſale Logicum eſt unum aptum prædicari de pluribus; in ipſa actuali prædicatione retinet univerſalitatem; rectè dividitur in quinque quaſi Species, quæ ſunt Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens; hæc quinque prædicabilia benè definiuntur ſolitis definitionibus, Genus, ut habeat rationem prædicabilis, requirit plures Species ſaltem poſſibiles, prædicatur de ſuis inferioribus per modum totius poteſtativi; & habet rationem partis actualis componentis unà cum differentia Speciem. Differentia ſpecifica conſiſtit in diſſimilitudine eſſentiali plurium in eodem genere contentorum; rurſus dicimus repugnare Speciem immultiplicabilem. Individuum eſt, quod de uno tantum prædicatur, poteſt abſtrahi ratio communis ab omnibus individuis in particulari.

4. Voces ſignificant primariò, & immediatè res, ſecundariò verò, & mediatè conceptus. Veritas formalis eſt conformitas cognitionis cum obiecto ſicuti eſt in ſe, datur ſolùm in actibus iudicativis, non reperitur ergo in rebus, neque in ſenſibus, neque in ſimplici apprehenſione, in quibus tantùm reperitur veritas materialis, & radicalis. Veritas formalis non ſuſcipit magis; & minus, licèt ſuſcipiat falſitas, adeoque una propoſitio, licèt non poſſit alia verior eſſe, poteſt tamen eſſe falſior, non eſt adæquatè intrinſeca actui vero. Ex duabus propoſitionibus contradictorijs de futuro contingenti, tàm abſoluto, quàm conditionato altera eſt determinatè vera, & altera determinatè falſa, etiam præſcindendo à Divina ſcientia. Actus ſemel verus non poteſt tranſire in falſum, nec è contrariò.

Digitized by Google

3

5. Diſcurſus eſt progreſſus intellectus ab una notitia in aliam; hinc ſequitur ad rationem diſcurſus requiri pluralitatem notitiarum, itaut una notitia ab alia inferatur. Diſcurſus includit eſſentialiter non ſolùm concluſionem, ſed etiam præmiſſas. Syllogiſmus eſt oratio, in quá quibuſdam poſitis aliud quid à poſitis neceſſe eſt contingere, eo quod hæc ſint. Vis ſyllogiſtica fundatur in illis principijs dictum de omni, & dictum de nullo. Poſitis præmiſſis, quibus intellectus aſſenſum præſtitit, neceſſitatur, ad aſſenſum concluſionis, tum quoad ſpecificationem, tum quoad exercitium. Demonſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire; alia eſt à priori, alia à poſteriori. Demonſtratio à priori procedit ex veris, primis, immediatis, & notioribus, cauſiſque concluſionis. Datur ſcientia de novo, quæ non eſt pura reminiſcentia, & definitur cognitio certa, & evidens demonſtrans de ſuo obiecto proprietates per certas demonſtrationes. Dividitur in practicam, & ſpeculativam, quæ diverſitas deſumitur ex fine utriuſque. Poteſt in eodem intellectu ſtare ſimul actus veræ ſcientiæ, opinionis, & fidei tum divinæ, tum humanæ circa idem obiectum materiale.

EX PHYSICIS.

1. Phyſica, quæ eſt vera Scientia ſpeculativa habet pro obiecto attributionis corpus naturale, ut naturale. Principia intrinſeca corporis naturalis ſunt illa, quæ neque ex alijs, neque ex alterutris, ſed ex his omnia fiunt; In fieri corporis naturalis ſunt tria, ſcilicet materia, forma, & eius privatio; In facto eſſe ſunt duo, nimirum Materia, & Forma; Materia prima, quæ eſt ſubſtantia incompleta, definitur poſitivè, & negativè, poſitivè ſic: Eſt primum ſubiectum uniuſcuiuſque, ex quo fit aliquid cum inſit, non ſecundum accidens, & ſi aliquid corrumpitur in hoc abibit ultimum; Negativè definitur; quod per ſe ipſam neque eſt quid, neque quantum, neque quale, neque aliquid aliud, neque negationes horum, ſed id, de quo omnia prædicantur, eſt ingenerabilis, & incorruptibilis, eſt pura potentia phyſica, non metaphyſica, quia includit

actum

actum entitativum; Habet propriam exiſtentiam, per quam ſaltem inadæquatè exiſtit, præſcindendo ab exiſtentia formæ, & licèt materia prima non poſſit naturaliter exiſtere ſpoliata omni forma ſubſtantiali, ſupernaturaliter tamen poteſt; Appetit appetitu innato omnes formas, non quidem appetitu ſimultatis, ſed ſimultatè appetitus. Hic appetitus eſt indiſtinctus à materia; & eſt appetitus æqualis ad formas inæquales. Neceſſitas materiæ primæ colligitur ex conceptu quidditativo tranſmutationis ſubſtantialis, & ex univerſaliſſima inductione in cœteris mutationibus, tum naturalibus, cùm artificialibus.

2. Forma ſubſtantialis definitur communiter: Ratio ipſius quidquid erat eſſe rei; Formæ materiales educuntur de potentia materiæ; Formæ ſpirituales ſicut non ſubſtentantur à materia, ita nec in illius potentia continentur, nec ex illa educuntur, ſed creantur à Deo. Falſiſſima eſt, imò periculoſa in fide ſententia Athomiſtarum negantium omnes formas ſubſtantiales, excepta anima rationali, & omnia accidentia phyſica diſtincta à ſubſtantia, & motu locali corporum, & conſtituentium omnes mutationes ſubſtantiales, & accidentales mutationes per meram Athomorum diverſimodè figuratarum combinationem. Dantur igitur in compoſitis naturalibus, præter formas accidentales, formæ etiam ſubſtantiales, quæ ſunt veræ ſubſtantiæ incompletæ; & partes compoſiti actuantes materiam, cum qua conſtituunt ſubſtantiam completam.

Forma licèt ſit pars principalior compoſiti tamen non eſt tota illius quidditas. In eodem vivente non dantur ſimul, præter formam totalem aliæ formæ, vel corporeitatis, vel partiales, adeoque Caro, Os, Cor, &c. ſolum materialiter, & non formaliter differunt. Privatio formæ ſubſequentis eſt principium per ſe fieri corporis naturalis, compoſitum præter materiam, & formam includit unionem, quæ nectit utrumque extremum. Hæc unio eſt modus ſubſtantialis ſuperadditus materiæ, & formæ eſſentialiter requiſitus ad conſtituendum unum compoſitum, in quo unica tantum datur unio recepta in materia. Non diſtinguitur realiter compoſitum à ſuis partibus collectivè ſumptis.

3 Na-

3. Natura definitur : Principium , & Cauſa , motus , & quietis eius , in quo eſt primo , & per ſe , & non ſecundum accidens; Ars dicitur naturæ imitatrix, quia applicando actiua paſſivis producere poteſt plures effectus naturales ; Ars Chymica directivè concurrens verum aurum efficiens repugnat moraliter, non phyſicè; Cauſa eſt principium determinans cum virtute adeſſe al quid; Alia eſt materialis, alia formalis, alia efficiens , alia finalis . Negamus in cauſis efficientibus mutuam cauſalitatem , & admittimus poſſe ſupernaturaliter eumdem numero effectum pendere à duplici cauſa totali . Cauſa ad hoc ut agat indiget conditionibus requiſitis ad agendum , ſcilicet, ut detur approximatio, diſſimilitudo, & diſtinctio inter agens, & paſſum; Negamus actionem in diſtans naturaliter loquendo , & actionem ſimilis in ſimile in qualitatibus corruptivis.

4. Actio, quæ definitur: Actus huius ab hoc non diſtinguitur realiter à paſſione, quæ definitur: Actus huius in hoc; Probabilius eſt actionem recipi in paſſo. Cauſa finalis eſt illa, cuius gratia cœtera fiunt; Virtus cauſæ finalis eſt ſola bonitas appræhenſa vera, vel apparens ipſius finis. Sola agentia intellectualia agunt formaliter propter finem. Subſtantia producitur immediatè ab accidentibus, tamquam à cauſa inſtrumentali.

5. Deus immediatè, & neceſſario concurrit ad omnes, & ſingulos effectus cauſarum ſecundarum ; Hic concurſus Dei non eſt phyſica prædeterminatio, quæ multiplici ex capite repugnat; Eſt igitur concurſus Dei in actu primo cum cauſis ſecundis exhibitio Omnipotentiæ indifferentis, In actu ſecundo verò eſt ipſa actio , qua Deus, & creatura indiviſibiliter agunt ; Cum toto hoc tamen ſtat , quod Deus determinet creaturas ad individuationem effectus.

6. Motus, qui eſt præcipua proprietas corporis naturalis, definitur : Actus entis in potentia, prout in potentia, quæ definitio convenit ſucceſſivis, & inſtantaneis motibus. Dividitur motus in motum generationis, alterationis, augmentationis, & in motum localem . Generatio eſt mutatio totius in totum nullo ſenſibili remanente, ut ſubiecto eodem; eius terminus formalis eſt

ſola

ſola unio. Subiectum inhæſionis accidentium materialium non eſt totum compoſitum, ſed materia prima, in qua recipiuntur mediante quantitate; Hinc negamus fieri reſolutionem uſque ad materiam primam in generatione ſubſtantiali, Alteratio corruptiva eſt mutatio in qualitatibus contrarijs; aut medijs manente eodem ſubiecto ſenſibili; eſt motus ſucceſſivus, & continuus; Intentio qualitatis alterativæ fit per additionem gradus homogenei ad gradum in eadem parte ſubiecti.

7. Locus phyſicus eſt ſuperficies prima corporis continentis immobilis; Præter locum extrinſecum datur etiam locus intrinſecus, ſeu ubi modaliter diſtinctum à loco extrinſeco, & Corpore locato; Per hoc ubi res eſt formaliter in loco, & per idem determinatur ad hoc ut ſit potius in uno, quam in alio loco. Supernaturaliter non implicat penetratio corporum, licèt repugnet naturaliter; poteſt idem corpus de potentia Dei abſoluta eſſe in pluribus locis non ſolum definitivè, ſed etiam circumſcriptivè, non poteſt tamen replicari ipſum ubi. Non poteſt dari creatura, quæ ſit, & nullibi ſit.

8. Vacuum philoſophicè conſideratum eſt locus realis carens corpore contento; repugnat naturaliter, plura experimenta, quæ afferuntur a nonnullis ad probandum dari naturaliter vacuum non probant intentum, & in ſpecie experimentum præclariſſimi mathematici Evangeliſtæ Torricelli de Barometris, ſeu Vitreis Fiſtulis cum Hydragyro non probat in ſegmento extante, ſeu parte relicta à Mercurio deſcendente uſque ad certam menſuram eſſe vacuum; adeoque egregiè allucinantur illi, qui dicunt eſſe demonſtrationem ocularem loci ſine locato in prædicto ſegmento extante Barometri, immò reponimus eſſe demonſtrationem ocularem loci cum locato.

9. Rurſus machina Pneumatica Roberti Boyle, neque probat fieri vacuum in recipiente, quod eſt vas vitreum, negamus enim totum aerem recipientis, ducto pluries embolo, commeare in Anthlyam, attenuatur quidem aer in tali caſu, totus non extrahitur; ex tali autem aeris attenuatione

ſequi-

ſequitur ut non poſſit deſervire animalium reſpirationi; dum autem animal in recipiente poſitum reſpirare nequeat, mirum non eſt ſi intereat, idem dicimus de cœteris Phœnomenis, quæ ſuccedunt in prædictis experimentis non probari ex illis fieri vacuum. Natura igitur, quæ maximè abhorret vacuum, utitur tamquam inſtrumentis vi elaſtica corporum, virtute trahente embolum in Anthlijs, aeris præſſione, tenſione, gravitate, (ſi verè gravitet) levitate, rarefactione, & denſitate corporum ad impediendum vacuum; Cum toto hoc tamen aſſerimus pręſertim contra Charteſium per Divinam Omnipotentiam poſſe fieri vacuum, & in tali caſu poteſt fieri motus gravium, & levium, alijque motus, dummodo non fiat nova corporum diſiunctio.

10. Tempus eſt menſura, ſeu numerus motus ſecundum prius, & poſterius; præter tempus extrinſecum datur etiam intrinſecum, ſcilicet duratio, quæ eſt modus ſuperadditus determinativus rei, ut hoc potius quam alio tempore duret. Implicat creatura quæ ſit, & numquam ſit.

11. Admiſſo infinito ſynchathegorematico negamus omne infinitum cathegorematicum creatum, negamus etiam poſſibilem eſſe creaturam perfectiſſimam, qua perfectior ſit impoſſibilis. Negamus etiam creaturam aliquam potuiſſe eſſe ab æterno, vel ſit permanens, vel ſucceſſiva.

12. Quantitas eſt accidens diſtinctum à re quanta, eius effectus formalis non eſt extenſio localis, aut extenſio partium in ordine ad ſe, aut ratio menſuræ, ſed eſt naturalis impenetrabilitas ſubiecti, cui ineſt, cum alio ſubiecto eodem accidente affecto.

13. Continuum non componitur ex indiviſibilibus, ſive hæc indiviſibilia ſint mathematica, ut voluit Zeno, ſive ſint formaliter indiviſibilia, & virtualiter diviſibilia, ſive indiviſibilia diviſibiliter locata, quæ alio nomine vocantur puncta inflata, ſive ſint indiviſibilia phyſica, quæ vocantur minima phyſica.

14. Probabilius exiſtimamus cum Ariſtotile continuum componi ex partibus diviſibilibus in infinitum non actu, ſed potentia tantum diſtinctis, & hanc ſententiam problematicè tantum propugnamus.

15. Mun-

Digitized by Google

15. Mundus eſt ſimpliciter perfectus, & unus; non eſt animatus; non fuit, nec potuit eſſe ab æterno. Cœli, ſeu regiones ſtellarum ſunt liquidæ. Negamus ſyſtema Copernicanum, & admittimus Thyconicum. Syderibus fixis ineſt lux innata. Agunt ſydera in hæc inferiora non ſolum per lucem, ſed etiam per alias influentias. Elementa, quæ remanent in mixtis ſolum virtualiter ſunt quatuor, ſcilicet Terra, Aqua, Aer, & Ignis, & conſtant ex materia, & forma ſubſtantiali diſtincta à primis qualitatibus. Unicuique elemento conveniunt duæ ex primis qualitatibus una in ſummo, alia in excellenti; Sunt autem primæ qualitates quatuor, omnes poſitivæ, & activæ, nimirum Calor, Frigus, Humiditas, & Siccitas. Virtutes motrices elementorum ſunt diſtinctæ à ſubſtantia ipſorum elementorum, & à combinatione, & temperamento primarum qualitatum, & ſunt qualitates poſitivæ. Elementa in proprijs locis non gravitant, neque levitant.

16. Anima benè definitur actus primus corporis organici phyſici potentia vitam habentis. Conceptus vitæ in actu ſecundo eſt perfectio ſimpliciter ſimplex, & prædicatur univocè de Deo, & creaturis. Non dantur in eodem vivente, nec ſimul, nec ſucceſſivè plures animæ, ſed ſolum unica anima, quæ eſt principium plurium operationum vitalium; Partes fluidæ, & humores non ſunt animati; partes vero, quæ vivunt in actu ſecundo, ut Organa, Caro, Nervi, Pili, Ungues, &c. animantur. Omnes animæ præter rationales ſunt materiales, adeoque diviſibiles. Potentiæ animæ nec inter ſe, nec ab anima diſtinguuntur realiter.

17. Potentiæ animæ vegetativæ ſunt nutritiva, augumentativa, & generativa. Eſt veriſſima ſententia de circulatione ſanguinis in corpore animalis. Potentiæ animæ ſenſitivæ ſunt ſenſus, tum interni, tum externi. Dantur ſpecies impreſſæ non ſolum in potentia viſiva, ſed etiam in alijs ſenſibus. Viſio fit per introſuſceptionem ſpecierum non per extramiſſionem radiorum. Lux eſt qualitas phyſica, & non ſunt corpuſcula evibrata à Sole, ſtellis, vel alio corpore luminoſo, ut falsò imaginantur nonnulli; Præter colores apparentes, & tranſ-

euntes,

euntes, dantur etiam colores reales, & permanentes. Fit viſio in Retina. Allucinantur ergo aliqui Atomiſtæ docentes nullum alium dari ſenſum in animali præter tactum, qui prout magis, vel minus acutus diverſimodè nominatur nunc oculus, nunc auris, &c. ſenſationes verò aliud non eſſe, quam titillationes, ſeu vellicationes atomorum ſenſibus accurrentium, qui ſolum ratione diverſarum vellicationum, quas percipiunt diverſificantur inter ſe. Anima rationalis eſt forma informans corpus humanum; eſt immaterialis, indiviſibilis, & immortalis; habet anima rationalis duplicem ſtatum, alium in corpore, alium extra corpus, utrumque tamen illi connaturalem.

EX METAPHYSICIS.

1. Metaphyſica, quæ eſt ſcientia ſpeculativa, habet pro obiecto adæquato ens reale, quod ens reale benè explicatur; quod ſit illud, cui non repugnat exiſtere phyſicè; perfectè præſcindit à ſuis differentijs, & differentiæ ab ente; adeoque conceptus entis reſpectu Dei, & creaturæ, ſubſtantiæ, & accidentis eſt univocus. Poſſibilitas actualis alterius mundi non eſt aliquid phyſicè exiſtens intrinſecum mundo poſſibili, & à Deo contradiſtinctum, quocumque modo vocetur, ſive ens diminutum, ſive ens abuſivum, neque talis poſſibilitas eſt ſola denominatio extrinſeca ab omnipotentia Dei potente alium mundum creare, ſed eſt poſſibilitas intrinſeca, quæ conſiſtit in hoc, quod, ſi alter mundus exiſteret, non ſequerentur duo contradictoria. Poteſt intellectus cùm creatus, tum increatus facere ens rationis metaphyſicum, & concipere impoſſibile, quod ens rationis definitur eſſe illud, quod tantum habet eſſe obiectivè in intellectu. Negationes obiectivæ ſumptæ formaliter non identificantur cum ente poſitivo, neque ſunt aliquid à parte rei, quod dicatur ens negativum, ſed propriè loquendo nihil ſunt independenter ab intellectu. Eſſentia in rebus creatis non diſtinguitur ab exiſtentia. Attributa entis ſunt tria ſcilicet unum, verum, & bonum. Unitas in abſtracto eſt negatio diviſionis; ſuperaddit ſupra ens negationem.

2. Uni-

2. Unitas alia eſt univerſalis, alia numerica, ſeu individualis. Univerſale metaphyſicum eſt unum aptum eſſe in multis; non datur à parte rei, nec in ſingularibus, nec extra ſingularia, neque in Ideis Platonicis, ſed ſolum in intellectu creato, à quo ſolo fit per cognitionem directam, & præciſivam, non objectivè, ſed formaliter. Principium individuationis, ſeu unitatis numericæ non deſumitur à materia, vel per ordinem ad ipſam, neque per ordinem ad circumſtantias materiales, ſed eſt ipſa entitas cujuslibet entis ſingularis. Identitas realis eſt ſumma unitas extremorum, quà maior dari non poteſt, dicens ipſorum conſenſum in omni omninò perfectione cum mutua affirmabilitate in recto. Diſtinctio verò eſt vera extremorum de ſe invicem negabilitas in recto.

3. Inter gradus metaphyſicos realiter identificatus nulla datur diſtinctio media inter realem propriè dictam, & rationis. Negamus etiam in creaturis omnem diſtinctionem virtualem, vel ſit extrinſeca, vel intrinſeca, quæ ſit capacitas ex parte objecti ad ſuſtinenda prædicata contradictoria; ſolum igitur agnoſcimus inter prædictos gradus diſtinctionem rationis ratiocinatæ. Hinc negamus præciſionem objectivam. Denique ens reale benè dividitur in decem prædicamenta, quæ ſunt; Subſtantia, Quantitas, Qualitas, Relatio, Actio, Paſſio, Quando, Ubi, Situs, Habitus. Subſtantiæ conceptus benè explicatur per hoc quod ſit principium per ſe ſubſiſtendi, & alijs ſubſtandi. Dividitur in primam, & ſecundam, hoc eſt in ſingularem, & univerſalem. Relatio alia eſt prædicamentalis, alia tranſcendentalis; prædicamentalis non conſiſtit in ſolo fundamento, nec in ſola ratione fundandi, nec eſt entitas modalis diſtincta à termino, fundamento, & ratione fundandi, ſed conſtituitur formaliter per utrumque extremum poſita ratione fundandi. Nec datur adæquatè ad terminum non exiſtentem.

LAUS DEO.

Digitized by Google